

Η πλάνη της επικράτησης της Δυτικής κοσμοθεωρίας και οι Ε/Τ σχέσεις

Βασίλης Μούτσογλου
Πληρεξούσιος Υπουργός Α΄ ε.τ.

Οι τουρκικές εδαφικές διεκδικήσεις της Τουρκίας έναντι των ελληνικών νησιών του ανατολικού Αιγαίου και της Κύπρου προκύπτουν από τη γεωγραφική εγγύτητα και την οθωμανική αυτοκρατορική ιστορική παράδοση. Προκύπτουν επίσης από τη διαφορά ισχύος και μεγέθους των δυο χωρών καθώς και τον δυναμισμό του τουρκικού λαού και της χώρας. Η *suī generis* χαώδης νοοτροπία όπως εκφράζεται στην ελληνική δημόσια γνώμη σε πολλά θέματα, δεν εκφεύγει επίσης της προσοχής της Τουρκίας. Οι τουρκικές διεκδικήσεις, λόγω των αιτιών που τις προκαλούν, είναι εγγενείς και δεν επηρεάζονται από πρόσκαιρες πολιτικές συγκυρίες και επομένως θα συνεχίσουν να υπάρχουν στο προβλεπτό ιστορικό μέλλον.

Στην τουρκική επιθετικότητα η Ελλάδα αντιτάσσει το Διεθνές Δίκαιο προσβλέποντας σε παγκόσμια υποστήριξη. Ωστόσο, και σε αυτό ακόμη, εκφράζονται αντιρρήσεις από εγχώριους τιμητές της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής με το επιχείρημα ότι γίνεται επιλεκτική επίκληση των κανόνων τους Διεθνούς Δικαίου, χωρίς οι εν λόγω παράγοντες να λαμβάνουν υπόψη τις συνθήκες της σημερινής γεωπολιτικής πραγματικότητας.

Πόσο όμως ο σεβασμός στο Διεθνές Δίκαιο συνεχίζει να επηρεάζει την παγκόσμια σκηνή την τρίτη δεκαετία της τρίτης χιλιετίας; Η Δύση και ο τρόπος σκέψης της είναι ο μοναδικός ή έστω ο βασικός παράγων που θα έπρεπε να μας ενδιαφέρει; Η Ελληνική Κυβέρνηση φαίνεται να απαντάει καταφατικά στο ερώτημα αυτό. Όμως, τόσο η ιστορία όσο και η τρέχουσα πολιτική καταδεικνύουν ότι η υποστήριξη της Δύσης προς τη χώρα μας έναντι των τουρκικών διεκδικήσεων, με βάση το Διεθνές Δίκαιο, είναι πεπερασμένων ορίων. Επομένως η αναζήτηση της υποστήριξης και άλλων διεθνών παικτών είναι αναγκαία και ίσως όχι μόνο αποκλειστικά στη βάση του Διεθνούς Δικαίου, αλλά γενικότερα, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης πολιτικής, διπλωματικής και οικονομικής δράσης.

Στην Ουκρανία σύρθηκαν οι γραμμές των ορίων του Διεθνούς Δικαίου. Όπως γράφει ο δημοσιογράφος της Washington Post Ishaan Tharoor, στην Ουάσιγκτον και τις Βρυξέλλες, σχολιαστές και ελίτ της εξωτερικής πολιτικής άρχισαν να επισημαίνουν ένα γεωπολιτικό χάσμα μεταξύ της Δύσης και των υπολοίπων χωρών του κόσμου. Ο Βραζιλιάνος καθηγητής Matias Spektor προβάλλει ότι οι χώρες του πολιτικού νότου είναι απρόθυμες να επικρίνουν την κατάφωρη παραβίαση των αρχών των Η.Ε. από τη Ρωσία, επειδή ίσως δεν ενδιαφέρονται για τους διεθνείς κανόνες, ή επειδή δυσανασχετούν με τη

Δύση και τις αξίες της, ή ακόμη επειδή είναι κατά κάποιο τρόπο υπόχρεοι στον Πούτιν. Υπογραμμίζει την δημιουργία της πεποίθησης ότι το μέλλον του διεθνούς δικαίου εξαρτάται από την μεταβαλλόμενη ισορροπία δυνάμεων μεταξύ των φιλελεύθερων στη Δύση και των εχθρών τους, τόσο εντός της ίδιας της Δύσης όσο και πέρα από αυτήν.

Σε αυτό το πλαίσιο, πώς τοποθετείται η τουρκική αναθεωρητική και επεκτατική πολιτική έναντι της Ελλάδας; Η Τουρκία έχει επενδύσει σε εξωδυτικούς παράγοντες, ιδιαίτερα στη Ρωσία και την Αφρική, προφανώς αντιλαμβανόμενη εγκαίρως τη μετατόπιση της παγκόσμιας πολιτικής από το κέντρο βάρους της Δύσης. Από την άλλη πλευρά, για τη Δύση, η Τουρκία δεν είναι εχθρός, ούτε καν αντίπαλος. Είναι σύμμαχος. Ο αντίπαλος για το ΝΑΤΟ και την ΕΕ είναι μόνο η Ρωσία και οι σύμμαχοι της. Η Δύση δεν πρόκειται να αντιπαρατεθεί με την Τουρκία σε περίπτωση στρατιωτικής σύρραξης με την Ελλάδα, και ακόμη, σε θεωρητικό επίπεδο, η υποστήριξη της θα είναι ισορροπημένη. Αλλά δεν κομίζουμε βέβαια γλαύκα εις Αθήνας. Επομένως, ταυτόχρονα με την προσπάθεια διατήρησης ηπίου κλίματος με την Τουρκία, το οποίο βρίσκει πράγματι ανταπόκριση σε κάποιο φιλικό τμήμα του τουρκικού λαού αλλά όχι στην πολιτική εξουσία, η Ελλάδα θα πρέπει να προσπαθήσει να διευρύνει τους ορίζοντες της πέραν της αποκλειστικής προσκόλλησης της σε μια Δύση, η οποία, εκ των πραγμάτων, διαθέτει περιορισμένα περιθώρια δυνατοτήτων υποστήριξης της χώρας μας.

Η διευρυμένη αυτή προσπάθεια της Ελλάδας προς τον παγκόσμιο πολιτικό νότο δεν θα πρέπει να γίνει με όρους αντιπαλότητας με την Τουρκία και ει δυνατόν μάλιστα, θα πρέπει να γίνει με τη συνεργασία και της Τουρκίας. Η χώρα μας διαθέτει μια γκάμα εργαλείων τα οποία θα μπορούσε να αξιοποιήσει προς την κατεύθυνση αυτή, είτε μόνη, είτε σε συνεργασία με άλλες χώρες, όπως κάνουν οι ευρωπαϊκές χώρες της δυτικής Μεσογείου. Προσπάθειες βέβαια γίνονται αλλά θα πρέπει να ενταθούν και να καλύπτουν όλη τη Μεσόγειο, ανατολική και δυτική, και να επεκταθούν και προς τις χώρες της Άπω Ανατολής. Το brand name Ελλάδα έχει κάποια διεθνή απήχηση και πρέπει να το αξιοποιήσουμε.